

Økonomiministeriet

Folketingets Lovsekretariat
Christiansborg

29. april 2025

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 196 (alm. del) af 1. april 2025 stillet efter ønske fra ikkemedlem af udvalget (MFU) Jens Henrik Thulesen Dahl (DD)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse, hvor mange penge Danmark har sparet ved ikke at have tilsluttet sig euroen?

Svar

Det er vanskeligt at sætte to streger under et præcist beløb for de økonomiske konsekvenser ved, at Danmark ikke har tilsluttet sig euroen. Det gælder for økonomiske gevinster såvel som for tab.

Danmark har, givet den danske fastkurspolitik, grundlæggende de samme rammebetingelser for den økonomiske politik som eurolandene. De pengepolitiske renter i Danmark fastsættes af Nationalbanken for at sikre kronens faste kurs over for euroen og følger således generelt de pengepolitiske renter i euroområdet fastsat af den Europæiske Centralbank (ECB). Danmark følger grundlæggende de samme regler for den økonomiske politik som eurolandene, særligt EU's finanspolitiske regler.

Uanset om Danmark står uden for eller er med i eurosamarbejdet, afhænger konjunkturudsving i Danmark i meget høj grad af konjunktursituationen i euroområdet. Det skyldes, at Danmark er en lille åben økonomi som er stærkt integreret i EU's indre marked. Den langsigtede økonomiske udvikling og velstanden i Danmark afhænger derimod i højere grad af den samlede indenlandske økonomiske politik, herunder finanspolitikken samt strukturpolitikken og rammebetingelserne for de danske virksomheder.

Det vurderes overordnet, at det ikke kan konkluderes, at Danmark har sparet penge ved ikke at have tilsluttet sig euroen. Overordnet vurderes konsekvenserne for Danmark ved at stå uden for euroen og at føre fastkurspolitik kontra at have formelt tilsluttet sig euroen at være, at Danmark har 1) mindre indflydelse på de politiske beslutninger vedrørende den økonomiske politik og øko-

nomiske udvikling i Europa, 2) evt. behov for selvstændige renteændringer under kriser med pres på de finansielle markeder og/eller dansk økonomi og 3) nogle begrænsede praktiske ulemper (fx transaktionsomkostninger).

Fsva. 1) har Nationalbanken ikke indflydelse på beslutninger om pengepolitikken i euroområdet, herunder om de pengepolitiske renter skal hæves eller sænkes, ligesom dansk økonomi ikke indgår i grundlaget for disse beslutninger. De pengepolitiske renter i Danmark følger generelt ECB's renter. Nationalbanken er ikke repræsenteret i de relevante organer i Den Europæiske Centralbank (ECB), og de pengepolitiske renter i Danmark bestemmes derfor i praksis i en beslutningsproces, Danmark ikke formelt kan påvirke. Danmark er desuden ikke repræsenteret i den såkaldte 'eurogruppe', som er et forum, hvor eurolandene mødes inden møderne for alle EU's økonomi- og finansministre i ECOFIN og drøfter den økonomiske politik i Europa mv. Danmark deltager dog i eurogruppen i et udvidet format, hvor alle EU-landene deltager.

Fsva. 2) indebærer fastkurspolitikken, at Nationalbanken kan være nødt til at ændre de pengepolitiske renter og dermed fx udvide et pengepolitisk rentespænd (forskellen mellem de pengepolitiske renter i Danmark og euroområdet) for at sikre en stabil valutakurs under kriser, hvis der opstår pres på den danske krone. Situationen kan opstå under kriser, hvor dansk økonomi er relativt svag, men kan også opstå under kriser med generel finansiell uro og økonomisk usikkerhed. Under finanskrisen øgede Nationalbanken fx de danske pengepolitiske renter kortvarigt for at forsvare fastkurspolitikken, mens ECB satte renterne ned. Hvis de danske pengepolitiske renter hæves under en krise, kan det forværre krisen for Danmark, sammenlignet med en situation, hvor Danmark er med i euroen.

Det modsatte kan også ske. Fx vil en periode med finansiell eller økonomisk uro og en relativt stærk dansk økonomi kunne betyde, at Danmark i højere grad betragtes som en sikker havn.

Fsva. 3) oplever danske borgere og virksomheder en række transaktionsomkostninger. Det gælder blandt andet i forbindelse med valutaveksling, hvor fx danske husholdninger og virksomheder betaler vekselomkostninger ved køb i eurolandene, uanset om de bruger kontanter eller betalingskort. Det gælder også virksomheder, herunder fx pensionselskaber, som afdækker deres valutarisiko. Endvidere er der også mindre prisgennemsigtighed, dvs. at det er sværere at sammenligne priser på tværs af grænser, hvilket kan mindske konkurrence og handel. Omvendt ville en overgang til euroen være forbundet med visse engangsomkostninger.

Det bemærkes, at euroforbeholdet også indebærer, at Danmark fx ikke deltager i eurolandenes fælles stabilitetsmekanisme ESM (European Stability Mechanism), der kan yde lån til eurolande i en økonomisk krise mod betingelser, ligesom Danmark ikke deltog i de fleste lån, som blev givet til eurolande før ESM under finans- og gældskriserne. Danmark har derfor ikke indskudt kapital i ESM eller haft mulighed for at påvirke ESM, ligesom Danmark ikke vil kunne

modtage lån fra ESM. Det er vanskeligt at opgøre værdien af dette, ligesom det er vanskeligt at opgøre en konkret værdi – herunder for Danmark – af, at ESM har været med til at understøtte stabiliteten af de europæiske statsgældsmarkeder. Danmark vil dog have værdi af dette, uanset om vi deltager i euroen eller ej. Danmark har en betydelig interesse i en stabil økonomisk udvikling i eurolandene. Det er ligeledes vanskeligt at vurdere omkostningerne ved, at Danmark ikke vil have adgang til ESM-lån i en eventuel fremtidig krisesituation.

Endelig er det vanskeligt at vurdere effekten på de danske statsgælds- og markedsrenter ved ikke at deltage i euroen.

Med venlig hilsen

Stephanie Lose
Økonomiminister